

Nej, det koster ikke en formue!

For 10.000,- har vi sammensat et flunkende nyt og komplet teknisk kamera. Betjeningen er kompliceret, men belønningen er en billedkvalitet, der ligger langt ud over, hvad noget spejlreflekskamera kan tilbyde.

Af Thomas Nykrog

Den lille rulle Kodachrome ved siden af kameraet viser at det ikke er småting, vi har mellem hænderne i denne kameratest. Kameraet er det hollandske Cambo SCN-2, som kan gå helt op i 4x5" (10x12½ cm) storformat.

Tekniske kameraer specificeres af kunden, der selv skal vælge objektiv, filmholdere og andet tilbehør. Som objektiv valgte vi en prisgunstig klassiker, nemlig en 100 mm Sironar fra Rodenstock i Vesttyskland. Lukkeren er en indbygget Copal type 0 med 1-1/500 + T og B.

Endnu billigere?

Vi kunne have sparet et par tusinde kroner ved at vælge et par 4x5" planfilmkassetter i stedet for en rullefilmkassette. De rummer hver to film i det store format.

Når det alligevel blev en rullefilmkassette (du kan vælge mellem 6x7 og 6x9 til samme pris), var det af to grunde. For det første bliver materialeudgifterne væsentligt mindre. For det andet vil 4x5" negativer eller dias gøre det nødvendigt for de fleste at investere meget store beløb i nyt mørkekammerudstyr.

Filmholderne er forøvrigt fuldstæn-

digt udskiftelige. Så starter du med et rullefilmbagstykke, er der intet i vejen for, at du senere udbygger med planfilmkassetter, Polaroid-bagstykke, etc.

Nødvendigt tilbehør

Fleere rådede os til at anskaffe en løslismåler sammen med Cambo'en som jo ikke selv har en. Det ville enhver professionel da også straks gøre, men er det ikke »firmaet der betaler«, kan man sagtens bruge den indbyggede lysmåler i et andet kamera, og så overføre tids- og blændedata til Cambo'en. Sådant spares 1.500,- kontant! Til gengæld er et klippefast stativ ikke til at undvære.

Kameraet er asocialt

Et lille kompaktkamera til familiebillederne er endnu et oplagt stykke tilbehør, for Cambo'en er fuldstændig håbløs til ferie- og reportagebilleder. Med en god fotomodel kan det trods alt bruges til portrætfotografering. Og med en kraftig flash og en hurtig film kan det bruges til gruppeoptagelser. Men ellers er det tekniske kamera ikke velegnet til at fotografere mennesker med.

Til gengæld er det helt suverænt til

motiver, der ikke flytter sig, som landskaber, stilleben, etc. Det er der tre gode grunde til:

Den første grund har vi allerede været inde på, nemlig det store format, som sikrer et finkornet billede af suveræn teknisk kvalitet. Det store format betyder, at der kun kan være et begrænset antal billeder på en rullefilm (8 stk. 6x9 eller 10 stk. 6x7), hvilket er en stor fordel, hvis du arbejder med zonesystemet, hvor hvert motiv jo nærmest skal have individuel fremkaldelse.

Den anden grund til at bruge storformat er psykologisk. Den komplicerede opstilling og betjening gør, at man tvinges til at reflektere mere over, hvad man gør, end når man bruger spejlrefleks. Og selv om noget af spontaniteten ryger, er det sundt. Desuden er der en tilfredsstillelse ved at arbejde 100 %

manuelt, synes jeg.

Hiv og sving

Den tredje grund kan du se på det store billede: takket være bælgens og de to drejelige standarder for og bag, kan objektivet drejes, forskydes, hæves og sænkes på alle tænkelige leder i forhold til filmplanet. Dermed bliver det muligt at oprette styrtende linier helt eller delvis og lægge skarpheden lige hvor man vil have den.

Billedet af guitaren er et godt eksempel: Var objektiv og filmplan ikke blevet forskudt for hinanden, havde det ganske enkelt været fysisk umuligt at få billedet skarpt hele vejen ned langs strengene. På samme måde kan landskabsfotografen få alt skarpt lige fra anemonen i forgrunden til bjerget baggrunden.

Det tekniske kameras filmplan og objektiv kan vrides, drejes og forskydes i forhold til hinanden. Og kameraet er STORT - se blot 35 mm filmpatronen!

Det er takket være disse tre muligheder, at reklamefotografer stadig sværger til de tekniske kameraer. Og så selv om en topmodel som Sinar P2 sagtens kan koste over 100.000 kroner komplet! Cambo'en er heldigvis billigere. Lad os tage den med på fototur.

Cambo SCN-2 i praksis

En snes meter med Cambo'en på nakken giver den samme motion som at jogge 100 m i pænt tempo. Sagt på en anden måde: en bil er god at have, hvis man skal ret langt med Cambo'en udendørs.

Når motivet er fundet og kameraet skal stilles op, viser det sig, hvorfor Cambo ikke koster så meget. Udførelsen er både robust og stabil, men i samme støbejerns kvalitet som et pejsesæt. Hvor de dyrere modeller har præcise skalainddelinger og mikrometerskruer, har SCN-2 udelukkende

greb til at stramme og løsne de forskellige indstillinger.

Betyder det så noget i praksis? Overhovedet ikke. Ved normale optagelser fungerer SCN-2'en præcis lige så godt som væsentligt dyrere modeller. Det er først, når man bevæger sig ind på avancerede dobbelteksponeringer, som skal lines uhyre præcist op på matskiven, at mikrometerskruerne kommer til deres ret.

Når alt er klart til at indstille, kan du gå i gang med at arbejde, og stille og roligt trimme dit billede fuldstændig som du vil have det. Arbejdsgangen kan du se beskrevet på tegningen og i boksen.

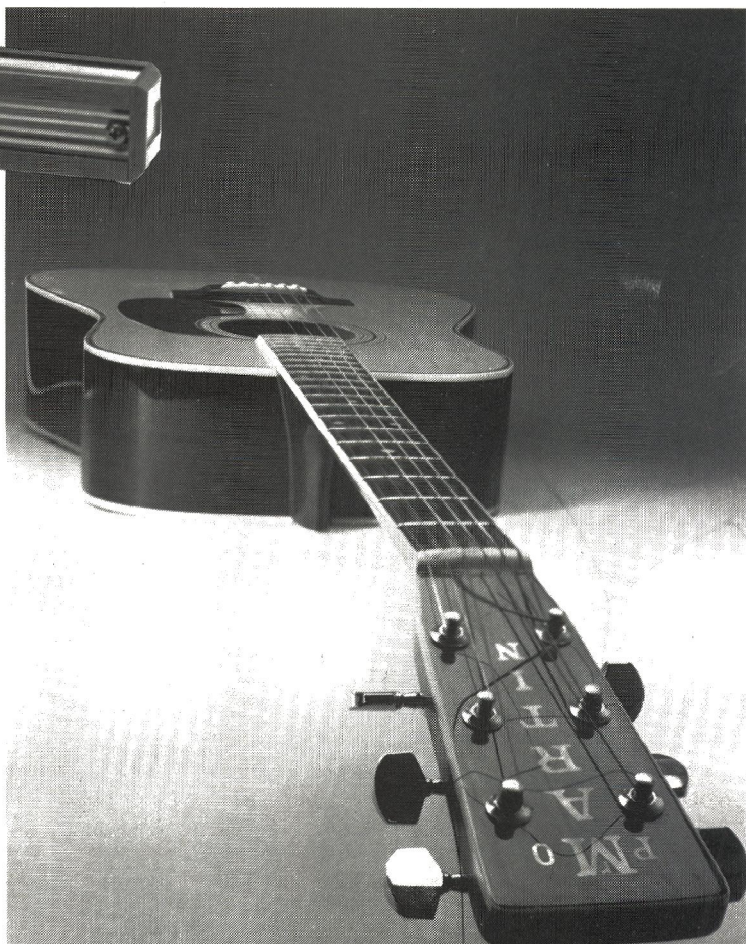
Manuelt er sjovt

Lige så praktisk og fascinerende det er at arbejde med et auto-fokus spejlflekskamera, lige så tilfredsstillende

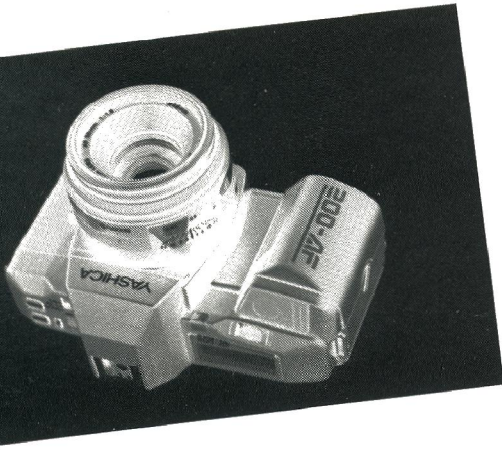
Ved at dreje objektiv og filmplan i forhold til hinanden, lykkedes det at få billedet skarpt hele vejen ned langs strengene. Det havde selv et 24x36 mm SLR kamera ikke kunnet klare.

SÅDAN BETJENES DET TEKNISKE KAMERA

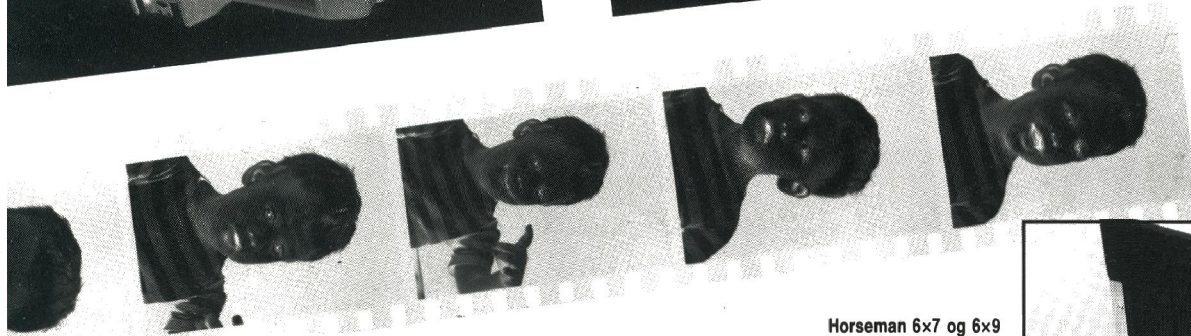
- 1) Kameraet opstilles og alle indstillinger nulstilles.
- 2) Objektivet åbnes og der fokuseres direkte på matskiven - eventuelt i skyggen af det berømte sorte klæde, som fotografen trækker over sig.
- 3) Billedet korrigeres efter ønske: skarphedsplanet lægges hvor fotografen vil have det, styrtende linier rettes op, etc.
- 4) Lyset måles under hensyntagen til udtræksförlængelse, filterfaktorer og lignende, hvorefter blænde og lukker indstilles og objektivet lukkes.
- 5) Matskiven erstattes af filmholderen/rullefilmkassetten og filmen afdækkes.
- 6) Opstillingen checkes (if anything can go wrong, it will!), hvorefter du trykker på knappen.

PROF-KAMERA

6x9 cm formatet har over seks gange så stort negativ areal som 24x36 mm. Det viser sig tydeligt på det færdige billede.

er det at få lov til at arbejde 100% manuelt.

Det kræver dog nogen øvelse, og her kommer vi til det eneste alvorlige kritikpunkt i denne test: Den eneste form for manual, der følger med kameraet, er et A4 ark, der viser hvordan man skruer det sammen. Derudover er der overhovedet intet, og det er for dårligt. Dette kamera henvender sig til begyndere inden for tekniske kameraser, så Cambo burde have ofret en omfattende brugsanvisning.

300 mm vidvinkel

Hvad er nu det – en vidvinkel på 300 mm? Det er rigtigt nok, og forklaringen kommer her:

Når man begynder at vride og forskyde filmplæn og objektiv i forhold til hinanden, ville man meget hurtigt »ryge ud af billedet«, hvis objektivet ikke dækkede et areal, der var væsentligt større end billedarealet. Normalobjektivet til 6x9 formatet er 100 mm, nemlig det samme som formatets diagonal.

En almindelig 100 mm ville altså kun-

ne klare en normal optagelse, men skal objektivet og filmplænet forskydes i forhold til hinanden er en vidvinkel nødvendig.

Skal perspektivet beholdes, skal det være en 100 mm vidvinkel. Når den bruges uden korrektion, kommer det yderste af billedet slet ikke med på filmen, og billedet vil derfor se ud som om det er taget med en almindelig 100 mm.

Man mister altså ikke noget ved at bruge et objektiv, der tegner længere ud end filmformatet, men får til gengæld nogle ekstra muligheder, når der skal korrigeres. Men 300 mm...

Jo, som alle andre tekniske kameraser kan Cambo'en udbygges til filmformatet helt op til 18x24 cm format! 300 mm! Brugt på Cambo SCN-2 med 6x9 rullefilmkassette er 300 mm'eren naturligvis en tele på 3xnormalbrændvidden, men udbygger du senere, kan 300'eren stadig bruges. Vi glemte vist at nævne, at en Nikkor 300 mm/f:5,6 Wide koster en bagatel af 15.000 kroner.

Nikkor 105 mm/f:3,5 M til 3.400 kro-

Horseman 6x7 og 6x9 rullefilmbagstykkerne koster det samme. Med mindre dit forstørrelsesapparat kun kan udbygges til 6x7, skal du vælge det store, som giver otte billeder på en 120 film. Med 6x7 magasinet får du ti.

ner er til gengæld et fint alternativ til den billigere Rodenstock 100 mm, vi valgte.

Konklusion

Du skal tænke dig meget godt om, inden du investerer i et teknisk kamera. Har du presset de sidste dråber billedkvalitet ud af det nuværende udstyr? Passer Cambo'en til dine motiver og dit temperament? Vil du ofre den tid, det tager at arbejde med sådan en klump?

Kan du svare ja til det hele, er sagen klar: du vil være virkelig godt tjent med et teknisk kamera.

Jeg vil vove den påstand, at Cambo SCN-2 er Danmarks mest oversete kamera. Til en pris, der ligger på linje med 24x36 mm SLR kameraser af tilsvarende kvalitet og langt under, hvad du må give for f.eks. Hasselblad, er denne Cambo/Rodenstock kombination et suverænt godt køb for alle, der er ude efter ekstremt høj billedkvalitet.

Storformatobjektiver monteres på objektivplader, som derefter sættes på forstandarden. Her er de tre Nikon vidvinkler på 65, 135 og 300 mm endnu ikke monteret, mens 100 mm Rodenstock'en er klar til at gå på Cambo'en.

TEKNISK KAMERA FOR 10.000 KR.

Cambo SCN-2:	4.600,-
Rodenstock Sironar 100 mm/f:5,6 objektiv:	2.925,-
Adapter til objektiv:	215,-
Horseman rullefilmkassette, 6x7 eller 6x9 cm:	2.585,-
Testkamera i alt:	10.325,-